

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

10. februar 1994 *

I sag C-398/92,

angående en anmodning, som Hanseatisches Oberlandesgericht, Hamburg (Forbundsrepublikken Tyskland), i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Firma Mund & Fester

mod

Firma Hatrex Internationaal Transport,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 7, sammenholdt med traktatens artikel 220 og med konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s.17), med senere ændringer,

* Processprog: tysk.

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G. F. Mancini, og dommerne C. N. Kakouris (refererende dommer), F. A. Schockweiler, P. J. G. Kapteyn og J. L. Murray,

generaladvokat: G. Tesauro
justitssekretær: J.-G. Giraud,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Mund & Fester ved advokat Jürgen Kröger, Hamburg
- den tyske regering ved Ministerialrat i Forbundsøkonomiministeriet Ernst Röder og Regierungsdirektor i Forbundsjustitsministeriet Alfred Dittrich som befuldmægtigede
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Bernd Langeheine og Pieter van Nuffel, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 16. december 1993,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved kendelse af 16. november 1992 indgået til Domstolen den 23. november 1992 har Hanseatisches Oberlandesgericht, Hamburg, i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 7, sammenholdt med traktatens artikel 220 og med konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17), med senere ændringer (herefter benævnt »Bruxelles-konventionen«).
- 2 Spørgsmålet er blevet rejst i forbindelse med en arrest, som Mund & Fester havde begæret foretaget hos Hatrex Internationaal Transport (herefter benævnt »Hatrex«), et internationalt speditjonsfirma med hjemsted i Nederlandene, i gods, som tilhørte Hatrex, og som befandt sig i Tyskland.
- 3 Hatrex havde fra Carsamba (Tyrkiet) til Hamburg transporteret hasselnødder, som var blevet beskadiget af fugt under transporten på grund af en utæthed i det lastvognstog, de blev transporteret med.
- 4 Mund & Fester, som var indtrådt i ordregiverens rettigheder, krævede erstatning og indgav for at sikre dækning af sin fordring den 23. juni 1992 i medfør af § 917 i Zivilprozeßordnung (herefter benævnt »ZPO«) en begæring til Landgericht Hamburg om foretagelse af arrest i det lastvognstog, som Hatrex havde anvendt til transporten af nødderne, og som stadig befandt sig i Tyskland.

5 § 917 i ZPO bestemmer:

»1. Arrest på gods kan finde sted, når det må befrygtes, at fuldbyrdelse af dommen ellers ville blive umuliggjort eller vanskeliggjort væsentligt.

2. Det skal betragtes som tilstrækkelig arrestgrund, at dommen skal fuldbyrdes i udlandet.«

6 Landgericht Hamburg nægtede arrest ved kendelse af samme dato. Efter rettens opfattelse forelå den i § 917, stk. 2, i ZPO omhandlede arrestgrund ikke, eftersom en dom skulle fuldbyrdes i en stat, der var kontraherende part i Bruxelleskonventionen.

7 Mund & Fester kærede Landgericht Hamburg's kendelse til Hanseatisches Oberlandesgericht, Hamburg, og gjorde bl. A. Gældende, at Bruxelleskonventionen ikke havde betydning for fortolkningen af § 917, stk. 2, i ZPO.

8 Da Hanseatisches Oberlandesgericht, Hamburg, fandt, at afgørelsen vedrørende arrestbegæringen afhang af, om den i § 917, stk. 2, i ZPO omhandlede arrestgrund foreligger, når en dom skal fuldbyrdes i Nederlandene, besluttede retten at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er det forhold, at en arrest skal fuldbyrdes i udlandet (§ 917, stk. 2, i ZPO), også en arrestgrund, når der er tale om fuldbyrdelse i et land, som har tiltrådt EØF-

konventionen af 27.9.1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (Bruxelles-konventionen)?«

- 9 Med spørgsmålet ønsker den nationale ret i det væsentlige oplyst, om EØF-traktatens artikel 7, sammenholdt med traktatens artikel 220 og med Bruxelles-konventionen, er til hinder for en national civilprocesretlig bestemmelse, hvorefter arrest — når en dom skal fuldbyrdes i indlandet — kun kan finde sted, når det er sandsynligt, at fuldbyrdelsen ellers umuliggøres eller vanskeliggøres væsentligt, medens arrest — når en dom skal fuldbyrdes i en anden medlemsstat — kan finde sted, når blot fuldbyrdelsen skal ske i udlandet.
- 10 Med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål må det først undersøges, om bestemmelsen falder ind under EØF-traktatens anvendelsesområde.
- 11 Selv om bestemmelsen i traktatens artikel 220, fjerde led — hvorefter medlemsstaterne i det omfang, det er nødvendigt, indleder indbyrdes forhandlinger for til fordel for deres statsborgere at sikre forenkling af formaliteterne vedrørende gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser — ikke har til formål at opstille en retsregel, der er virksom som sådan, men kun angiver rammerne for de indbyrdes forhandlinger mellem medlemsstaterne (jf. dom af 11.7.1985, sag 137/84, Mutsch, Sml. S. 2681, præmis 11), har den dog til formål at lette det fælles markedes funktion ved, at der vedtages kompetenceregler for tvister i forbindelse hermed, og ved, at vanskeligheder i forbindelse med anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i de kontraherende stater fjernes i videst muligt omfang.
- 12 På grundlag af denne artikel og inden for de rammer, der fastlægges heri, har medlemsstaterne indgået Bruxelles-konventionen. Følgelig er de bestemmelser i konventionen, der vedrører retternes kompetence og forenkling af formaliteterne vedrørende anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser samt de nationale bestemmelser, som konventionen henviser til, knyttet til EØF-traktaten.

- 13 I den foreliggende sag må det undersøges, om den nationale bestemmelse, der anfægtes under hovedsagen, indfører en forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, som er forbudt i henhold til traktatens artikel 7.
- 14 Ifølge Domstolens faste praksis forbyder denne bestemmelse enhver forskelsbehandling på grundlag af nationalitet inden for traktatens anvendelsesområde. Bestemmelsen forbyder ikke blot åbenlys forskelsbehandling begrundet i nationalitet, men desuden enhver form for skjult forskelsbehandling, som ved anvendelse af andre kriterier reelt fører til samme resultat (jf. dom af 29.10.1980, sag 22/80, Boussac, Sml. S. 3427, præmis 9).
- 15 Den nationale bestemmelse, der anfægtes under hovedsagen, fører til en form for skjult forskelsbehandling.
- 16 Selv om det fremgår af § 917, stk. 2, i ZPO, at der ikke er tale om en åbenlys forskelsbehandling begrundet i nationalitet, eftersom bestemmelsen gælder i alle de tilfælde, hvor en dom skal fuldbyrdes i udlandet, selv hvis det gods, der foretages arrest i, tilhører en tysk statsborger, står det nemlig — som Kommissionen med rette har anført — ikke desto mindre fast, at denne situation sjældent vil foreligge, da fuldbyrdelse i udlandet i langt de fleste tilfælde berører personer, som ikke er tyske statsborgere, eller juridiske personer, som ikke har hjemsted i Forbundsrepublikken Tyskland. Heraf følger, at den omtvistede nationale bestemmelse faktisk fører til samme resultat som en forskelsbehandling begrundet i nationalitet.
- 17 Denne konstatering er imidlertid ikke tilstrækkelig til, at det kan konkluderes, at en bestemmelse som den, der anfægtes under hovedsagen, er uforenelig med traktatens artikel 7. Hertil kræves også, at den omhandlede bestemmelse ikke er sagligt begrundet.

- 18 I den forbindelse bemærkes, at en arrest sikrer, at fordringshaveren faktisk og i rette tid kan lade en senere dom over skyldneren fuldbyrde. Ifølge § 917, stk. 1, i ZPO kan dette sikrende retsmiddel bringes i anvendelse, når det under hensyn til omstændighederne i den konkrete sag med rimelighed kan befrygtes, at fuldbyrdelse af den senere dom ellers ville blive umuliggjort eller vanskeliggjort væsentligt. I henhold til § 917, stk. 2, formodes sådanne vanskeligheder at opstå, når blot fuldbyrdelsen skal ske i en anden stat end Forbundsrepublikken Tyskland.
- 19 Selv om en sådan formodning er berettiget, når den senere dom skal fuldbyrdes i et tredjeland, gælder dette ikke, når dommen skal fuldbyrdes i Fællesskabets medlemsstater. Alle disse stater er nemlig kontraherende parter i Bruxelleskonventionen, og deres højhedsområde kan — som det er anført i rapporten om Bruxelleskonventionen (EFT 1979 C 59, især s. 13) — betragtes som en helhed.
- 20 Skønt betingelserne for fuldbyrdelse af retsafgørelser og de risici, der er forbundet med de vanskeligheder, fuldbyrdelsen giver anledning til, er de samme i alle medlemsstaterne, forudsættes det i § 917, stk. 2, i det væsentlige, at disse risici og vanskeligheder er uundgåelige, når blot fuldbyrdelsen skal finde sted i en anden medlemsstat end Tyskland.
- 21 Heraf følger, at den nationale bestemmelse ikke er sagligt begrundet.
- 22 Herefter må det forelagte spørgsmål besvares med, at EØF-traktatens artikel 7, sammenholdt med traktatens artikel 220 og med Bruxelleskonventionen, er til hinder for en national civilprocesretlig bestemmelse, hvorefter arrest — når en dom skal fuldbyrdes i indlandet — kun kan finde sted, når det er sandsynligt, at

fuldbyrdelsen ellers umuliggøres eller vanskeliggøres væsentligt, medens arrest — når en dom skal fuldbyrdes i en anden medlemsstat — kan finde sted, når blot fuldbyrdelsen skal ske i udlandet.

Sagens omkostninger

- 23 De udgifter, der er afholdt af den tyske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Hanseatisches Oberlandesgericht, Hamburg, ved kendelse af 16. november 1992, for ret:

EØF-traktatens artikel 7, sammenholdt med traktatens artikel 220 og med Bruxelles-konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, er til hinder for en national civilprocesretlig bestemmelse, hvorefter arrest — når en dom skal fuldbyrdes i indlandet — kun kan finde sted, når det er sandsynligt, at fuldbyrdelsen ellers umuliggøres eller vanskeliggøres væsentligt, medens arrest

— når en dom skal fuldbyrdes i en anden medlemsstat — kan finde sted, når blot fuldbyrdelsen skal ske i udlandet.

Mancini

Kakouris

Schockweiler

Kapteyn

Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. februar 1994.

R. Grass

Justitssekretær

G. F. Mancini

Formand for Sjette Afdeling